

Nota

Bilzen (Beverst), Zonhoevestraat

Programma van Maatregelen na archeologisch proefsleuvenonderzoek
2017H234

HAAST

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1
B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018
e-mail: rik@konijnenburg.com

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG en JANSSEN, J., (2017), Bilzen (Beverst), Zonhoevestraat, verslag van het proefsleuvenonderzoek – programma van maatregelen, HAAST-rapport 2017-56, Bree, D/2017/12654/56

Projectcode:	2017H234
Naam erkende archeoloog:	Rik van de Konijnenburg
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatiegegevens:	zie gegevens archeologienota: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3649
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	zie gegevens archeologienota: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3649
Kadastergegevens:	zie gegevens archeologienota: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3649
Topografische kaart:	zie gegevens archeologienota: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3649
Alle betrokken actoren:	Rik van de Konijnenburg (erkend archeoloog), Joan Janssen (archeoloog)
	Stad Bilzen: Maren Achten
	IOED Oost Haspengouw en Voeren: Tim Vanderbeken
Betrokken personen buiten het project:	
Contact:	Rik.vandekonijnenburg@telenet.be , 0496 209 018

© 2017 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

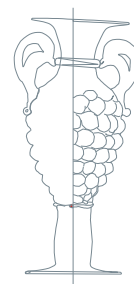
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2017/12654/56

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

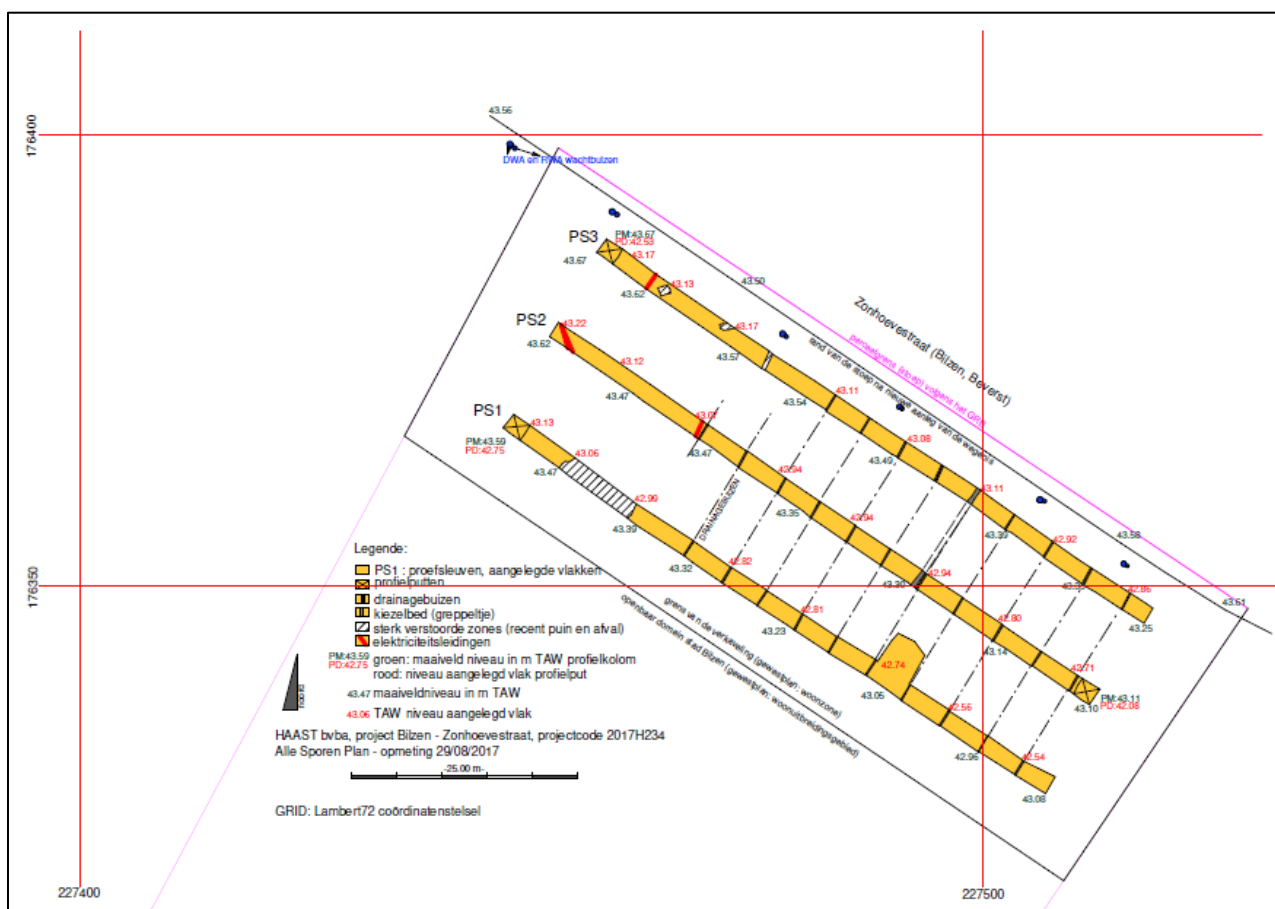
COVERFOTO: Het terrein gefotografeerd van zuid naar noord op 29/08/2017

INHOUD

1. Beschrijvend gedeelte	p.4
2. Bouwprogramma	p.7
3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek	p.9
4. Assessment van het terrein	p.10
5. Gemotiveerd advies	p.11

Allesporenplan projectcode 2017H234, Bilzen (Beverst), Zonhoevestraat

1. Beschrijvend gedeelte

Administratieve gegevens

Projectcode: 2017H234

Nummer wettelijk depot: D/2017/12654/56

Naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg,
OE/ERK/Archeoloog/2015/00041, Grauwe Torenwal 6/00/1 – 3960 Bree

Naam en adres van de opdrachtgever: Stad Bilzen

Locatiegegevens:

Provincie: Limburg

Gemeente: Bilzen

Deelgemeente: Beverst

Adres: Zonhoevestraat

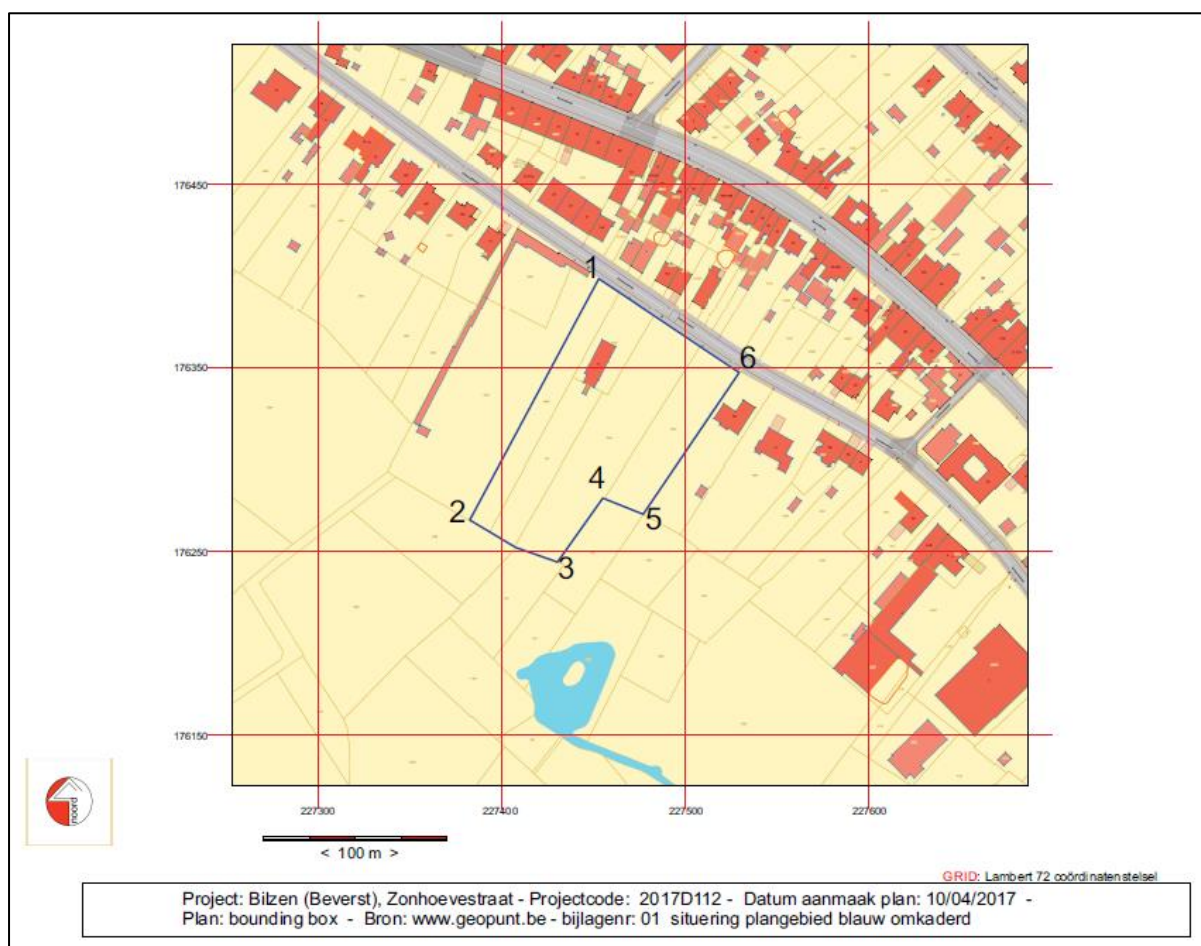
Toponiem: Beverst

Bounding box:

De xy-coördinaten (stelsel Lambert72):

De geografische coördinaten, Lambert 72:

Nr	X	Y
1	227453.060	176398.480
2	227382.720	176267.180
3	227430.529	176244.333
4	227455.243	176279.143
5	227477.135	176270.327
6	227529.469	176347.369

Afbeelding1: Bounding Box

Kadastrale gegevens en plan met afbakening

Kadastrale ligging van het projectgebied: Bilzen, afd 2 (Beverst) Sie A percelen 495a, 492a, 493a, 491 en 490b. De totale terreinoppervlakte bedraagt 1 ha 10 are 50,7 ca (= gekadastreerde oppervlakte zoals weergegeven in cadgis viewer).

Fig. 2 Situering van het onderzoeksgebied op het kadastralplan, situatie 01/01/2016 (cadgis viewer grand public)

Begin- en einddatum van het onderzoek:

Het proefsleuvenonderzoek ter opmaak van deze nota startte op 29 augustus 2017 en werd diezelfde dag afgerond wat betreft het veldwerk.

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed:

Bureauonderzoek,
Geologische dateringen:

Tertiair
Quartair
Holocene

Geomorfologisch:

vlakke
eolische afzettingen

Bodems:

plaggenbodem

Bodemgebruik:

akkerland

grasland

Archeologische indicaties:

Losse vondsten

Objecten/materiaal:

Aardewerk of keramiek

Steengoed

Aardewerk/ Vaatwerk

Metaal

Lood

Dateringen:

Romeinse Tijd

Middeleeuwen

Late Middeleeuwen

Nieuwe tijd

2. Bouwprogramma

De geplande verkaveling

Het verkavelingsvoorstel gaat uit van een opsplitsing van de 4 kadastrale percelen, A495a, A492a, A493a en A490B, die aan de Zonhoevestraat grenzen op te delen in 8 bouwloten voor telkens twee gekoppelde woningen, halfopenbebouwing, en een restperceel in de vorm van een smalle driehoek, lot 9. Alle percelen worden op gelijke afstand tot de weg afgesplitst van de bestaande kadastrale loten, namelijk op 36 m van de grens van het openbaar domein. Hierdoor valt perceel A491 eigenlijk buiten het voorliggend projectgebied.

In feite wordt dus een strook van 32,27 are grond, palend aan de Zonhoevestraat, afgesplitst van de bestaande percelen die het projectgebied omvatten. Het niet in de verkaveling betrokken gebied heeft – inclusief het niet in de verkaveling betrokken perceel A491 - een oppervlakte van 78 a 23 ca (7823 m²). Aangezien deze zone niet ontwikkeld of verkaveld wordt, er bijgevolg geen ingrepen in de grond zullen plaatsvinden en het terrein een oppervlakte heeft van méér dan 3000 m² waardoor het ook in de toekomst gevat blijft door het onroerenderfgoeddecreet wat betreft verplichtingen naar archeologie indien er bodemingrepen zullen plaatsvinden, kan het onderzoek, wat betreft de conclusies, zich beperken tot de te verkavelen zone aan de Zonhoevestraat met een oppervlakte van 32,27 are.

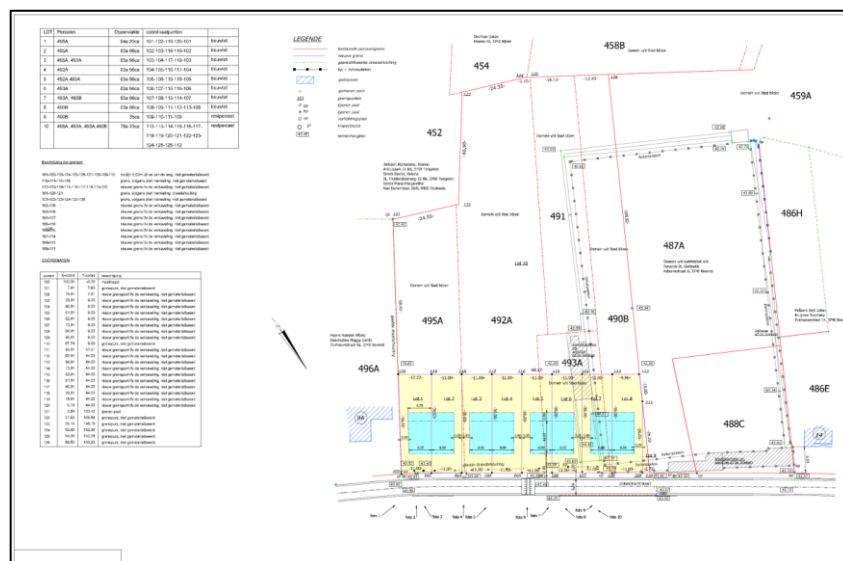

Fig. 3: het verkavelingsplan zoals aangereikt door de stad Bilzen.

Bilzen (Beverst) Zonhoevestraat – projectcode 2017H234 - programma van maatregelen na proefsleuvenonderzoek p. 8

3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek

Afweging noodzaak verder onderzoek

Het bureauonderzoek wees uit dat het terrein mogelijk licht verstoord is door het aanleggen van een voetbalveld, maar waarschijnlijk is de impact daarvan op het bodemarchief slechts minimaal geweest en werd enkel de teelaarde geroerd. De kartering van het projectgebied als plaggenbodem, bodemserie Sdm, kan ervoor gezorgd hebben dat – omdat het plaggende dik genoeg is – de aanleg van het voetbalveld zelfs helemaal geen impact gehad heeft op eventueel aanwezig bodemarchief.

Er zijn echter geen directe aanwijzingen voor of sporen van de aanwezigheid van archeologisch erfgoed. Dit kan te wijten zijn aan het feit dat er nooit geprospecteerd is, maar ook aan de dikke plaggenbodem waaronder het erfgoed als het ware begraven ligt en zeer moeilijk vanop de oppervlakte traceerbaar is.

Ondanks het feit dat uit het kort bureauonderzoek geen hoge verwachtingen zijn af te leiden naar archeologische kennisvermeerdering, is verder terreinonderzoek toch aan te bevelen precies omwille van het feit dat het terrein zich bevindt in een archeologisch vrij onbekende zone en omdat de terreinoppervlakte, 32 are boven de limiet ligt van 3000 m² zoals gesteld in het erfgoeddecreet.

Onderzoeksstrategie

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd door 1 erkend archeoloog en 1 archeoloog-assistent. Voor het proefsleuvenonderzoek werd projectcode 2017H234 gebruikt.

Gebruikt materiaal

De proefsleuven werden gegraven met een 19-ton kraan op rupsbanden met een graafbak van 2 m breed.

De locatie van de proefsleuven, samen met de niveaus van het aangelegde vlak werden ingemeten met een SPECTRA PROMARK GNSS 220 gps-toestel met een afwijking horizontaal van 0,8 tot 1,2 cm en verticaal van 1,0 tot 1,4 cm.

De proefsleuven werden gegraven met een 19-ton kraan op rupsbanden met een graafbak van 2 m breed.

De locatie van de proefsleuven, samen met de niveaus van het maaiveld en het aangelegde vlak werden ingemeten met een SPECTRA PROMARK GNSS 220 gps-toestel met een afwijking horizontaal van 0,8 tot 1,2 cm en verticaal van 1,0 tot 1,4 cm.

4. Assessment van het terrein

De bodemopbouw bestaat uit een van 0 tot -20/-35 cm dikke Ap-horizont, donkerbruin tot grijsbruin van kleur, zandig leem (S in Belgische textuur klassen), licht vochtig, weinig tot niet plakkerig, niet plastisch en zeer brokkelige vochtige, zeer zwak sub-hoekige geblokte structuur; fijne wortels; aardwormgangen; kleine stukjes van bakstenen, zeer weinig tot geen grind (< 5 cm), vage, golvende grens naar BA-horizont.

Van -20/-35 cm tot -30/-38 cm een AB-horizont geelbruin tot grijsbruin van kleur, licht vochtig niet plakkerig, niet plastisch en los; geen tot zeer zwak subhoekige geblokte structuur; geen wortels, noch poriën, zeer weinig sporen van bioturbatie; zeer sporadisch kleine stukjes van bouwpuin (< 5 cm) grens naar BE-horizont redelijk abrupt en onregelmatig golvend.

Van -30/-38 cm tot -44/-58 cm een BE-horizont, lichtgrijs tot geelgrijs van kleur, niet plakkerig, niet plastisch en los; geen tot zeer zwak subhoekige geblokte structuur; geen wortels, noch poriën (geen sporen van bioturbatie, abrupte grens onregelmatig tot gebroken naar C-horizont).

Van -44/-58 cm tot bodem profielputten een C-horizont. Geelachtig bruin, met een vaal oranje tot oranje vlekken patroon dat het patroon volgt van kleine ijs- of vorstwiggen; niet plakkerig, bovenste deel van de horizont is iets compacter en dichter, niet plastisch; massief, geen structuur; geen wortels, noch poriën, zeer sporadisch een kleine kiezel.

Algemeen kan gesteld dat er eigenlijk geen sprake is van een echte plaggenbodem. De Ap-horizont is plaatselijk nauwelijks 25 cm dik. Maar, aangezien het terrein ooit aangelegd is als een voetbalveld, kan het zijn dat een deel van de Ap-horizont verdwenen is, afgevlakt. Het terrein daalt licht van noordwest naar zuidoost, zoals ook blijkt uit het digitaal hoogtemodel, waardoor het kan zijn dat meer ten zuiden van het projectgebied de plaggenbodem wel bewaard is en zelfs deels extra opgehoogd om toch een enigszins vlak voetbalveld te creëren.

Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

Er werden drie proefsleuven aangelegd, noordwest – zuidoost georiënteerd, parallel aan de Zonhoevestraat. Enkel aan proefsleuf 1, de meest zuidelijke, werd een extra kijkvenster aangelegd om “de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren”.

In geen enkele van de aangelegde sleuven werden archeologisch waardevolle of interessante sporen aangetroffen. De sporen die werden aangetroffen zijn in proefsleuf 1 een grote kuil vol zeer recent afval en bouwpuin, net op de plaats waar tot voor kort nog een voetbalkantine stond. Verder zijn over heel het oostelijk deel van het terrein, onder het voormalige voetbalveld, drainagebuizen aangetroffen die op 4,50 tot 4,80 m afstand van elkaar gelegd zijn.

Aan de westzijde, in het verlengde van de afvalkuil – de voormalige voetbalkantine – werden restanten van elektriciteitskabels aangetroffen en in proefsleuf 3 nog enkele kleinere kuilen met zeer recent afval.

Centraal over de sleuven 2 en 3 werd net naast een drainagebuis nog een greppeltje aangetroffen waarvan de vulling bestond uit grijze kleine kiezels, mogelijk een eerdere vorm van drainering van het terrein of een onderbed van een drainagebuis, al komt dit nergens anders voor en zet het spoor zich ook niet door in proefsleuf 1.

5. Gemotiveerd advies

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan gesteld dat het terrein vanuit archeologisch oogpunt niet interessant is. Het proefsleuvenonderzoek heeft geen resultaten opgeleverd

Advies:

Op basis van de resultaten van het archeologisch proefsleuvenonderzoek kan derhalve besloten worden dat het projectgebied geen resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering. Het projectgebied kan daarom vrijgegeven worden van verder archeologisch onderzoek. Via dit programma van maatregelen stellen we voor om bij een herziening van de Gebieden Geen Archeologiekaart het projectgebied daarin op te nemen als GGA-gebied